

Η Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση (ΣΠΕ), που προβλέπεται από την Οδηγία 2001/42/ΕΚ, αποτελεί ένα πρόσθετο και ιδιαίτερα σημαντικό εργαλείο για τη χάραξη περιβαλλοντικής πολιτικής, αφού επιβάλλει την εκ των προτέρων εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των σχεδίων και προγραμμάτων, καθώς και την εξέταση των εναλλακτικών λύσεων. Οι εναλλακτικές αυτές λύσεις θα πρέπει να εντοπίζονται και να αξιολογούνται συγκριτικά σε σχέση με τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές τους επιπτώσεις. Αυτό είναι το βασικό συμπέρασμα της εκδήλωσης που πραγματοποιήθηκε πρόσφατα στο ΤΕΕ με θέμα «Η Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση ως εργαλείο άσκησης περιβαλλοντικής πολιτικής».

Η Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση ένα νέο εργαλείο άσκησης περιβαλλοντικής πολιτικής

Στόχος της οδηγίας, όπως αυτός ορίζεται στο κείμενό της είναι: «Η υψηλού επιπέδου προστασία του περιβάλλοντος και η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών ζητημάτων στην προετοιμασία και θέσπιση σχεδίων και προγραμμάτων με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, εξασφαλίζοντας ότι σύμφωνα με την οδηγία, θα γίνεται εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων για ορισμένα σχέδια και προγράμματα που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον».

Η οδηγία ΣΠΕ αναφέρεται σε σχέδια και προγράμματα που αφορούν τομεακές ή περιφερειακές πολιτικές και στρατηγικές για την αγροτική ανάπτυξη, την ενεργειακή ανάπτυξη, την ανάπτυξη των μεταφορών, τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων, τη διαχείριση των νερών, τη βιομηχανία, τον τουρισμό, τη χωροταξία και την πολεοδομία κ.ά.

και τα οποία μπορεί να έχουν επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Ολοκληρωμένος σχεδιασμός

«Το νομοθέτημα αυτό -τόνισε ο πρόεδρος του ΤΕΕ **Γιάννης Αλαβάνος** κατά την προσφώνησή του στην Ημερίδα- έρχεται να θεραπεύσει τη σημερινή κατάσταση, η οποία χαρακτηρίζεται από αποσπασματικές πολιτικές, που διαμορφώνονται

με νομοθετικές παρεμβάσεις και έργα, χωρίς να υπάρχει ολοκληρωμένος σχεδιασμός. Μέχρι σήμερα οι επιπτώσεις στο περιβάλλον από διακριτά έργα υποβάλλονται σε εκτίμηση βάσει των Οδηγιών για την περιβαλλοντική αδειοδότηση, οδηγίες που έχουν περάσει στο ελληνικό Δίκαιο με αντίστοιχα νομοθετήματα. Η εκτίμηση αυτή ωστόσο γίνεται σε ένα στάδιο όπου συχνά, οι δυνατότητες να γίνουν κάποιες σημαντικές αλλαγές

είναι περιορισμένες. Με την εφαρμογή της ΣΠΕ, οι αποφάσεις αυτές που αφορούν στη χωροθέτηση έργων ή στην επιλογή των εναλλακτικών λύσεων, μπορεί να έχουν ληφθεί ήδη στο πλαίσιο σχεδίων για έναν ολοκληρωμένο ή γεωγραφική περιοχή πριν φθάσουμε στα έργα.

Η οδηγία ΣΠΕ-2001/42/ΕΚ, επομένως, καλύπτει ένα κενό, απαιτώντας οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις μιας μεγάλης σειράς σχεδίων και προγραμμάτων να εκτιμώνται έτσι ώστε να μπορούν να λαμβάνονται υπόψιν, ενώ ακόμη τα σχέδια είναι, πρακτικά, υπό ανάπτυξη και να υιοθετούνται σε εύθετο χρόνο. Ένα εργαλείο που μπορεί να συμβάλει και στην αντιμετώπιση καταστάσεων κοινωνικής απόρριψης λόγω έλλειψης ενημέρωσης και αδιαφάνειας, καθώς για τα υπό ανάπτυξη σχέδια και την εκτίμηση των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων, προβλέπεται διαβούλευση με το κοινό, οι απόψεις του οποίου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΝΙΚΟΣ ΠΕΡΠΕΡΑΣ

σιμων εναλλακτικών λύσεων».

«Η αποτελεσματική εφαρμογή αυτού του νέου εργαλείου άσκησης περιβαλλοντικής πολιτικής στη χώρα μας και η μη απαξίωσή του στην πράξη –επισημάνει σε άλλο σημείο ο Πρόεδρος του ΤΕΕ- εγείρει σημαντικά ζητήματα που αφορούν στον τρόπο λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης (κεντρικής διοίκησης και Αυτοδιοίκησης) σε όλες τις βαθμίδες τους.

Καταστάσεις όπως η έλλειψη εμπειρίας σε ζητήματα ολοκλη-

σημαντική είναι και η εμπειρία από την εφαρμογή της στα λοιπά κράτη - μέλη, όπου έχει ξεκινήσει από το 2004, καθώς στη χώρα μας η εναρμόνιση έγινε καθυστερημένα το 2006».

Στην Ημερίδα χαιρετισμό απηύθυναν ο γενικός γραμματέας Βιομηχανίας του υπουργείου Ανάπτυξης Σπ. Παπαδόπουλος και ο βουλευτής της ΝΔ Αθ. Λέγκας.

Χρυσή τομή μεταξύ ανάπτυξης και περιβάλλοντος

Ο **Σπ. Παπαδόπουλος** μεταφέροντας και το χαιρετισμό του υπουργού Ανάπτυξης **Δ. Σιούφα**, ανέφερε μεταξύ άλλων ότι «στο Υπουργείο Ανάπτυξης για να αντιμετωπίσουμε τις όποιες επιπτώσεις υπάρχουν στο περιβάλλον και στην προστασία του έχουμε μια συγκροτημένη πολιτική που αναφέρεται σε βασικούς άξονες, όπως είναι καταρχήν η ενεργειακή πολιτική, με μια σειρά αποτελεσμάτων, μέτρων και δράσεων που έχουν ληφθεί.

Βασικός επίσης άξονας της πολιτικής μας είναι η προώθηση της ποιότητας, που με την ευρεία της έννοια καλύπτει και θέματα προστασίας και ανάπτυξης του περιβάλλοντος. Και βεβαίως σε αυτά τα πλαίσια στηρίζουμε την ολική ποιότητα που περιλαμβάνει την ποιότητα στη

πρέπει να λαμβάνονται υπόψιν.

Η εφαρμογή της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης θέτει τα κράτη - μέλη και τη χώρα μας μπροστά σε μία σημαντική πρόκληση, καθώς στοχεύει στην καρδιά του συστήματος λήψης αποφάσεων του δημόσιου τομέα. Απαιτεί διαδικασίες με καλύτερα διαρθρωμένο σχεδιασμό και διαβουλεύσεις. Οι προτάσεις θα πρέπει να αξιολογούνται συστηματικότερα στη βάση περιβαλλοντικών κριτηρίων για να προσδιορισθούν οι πιθανές τους επιπτώσεις, καθώς και εκείνες των βιώ-

ρωμένου σχεδιασμού, η ελλιπής στελέχωση, η πολυαρχία και ο κατακερματισμός αρμοδιοτήτων, η διάχυση ευθυνών, τα πολλαπλά επίπεδα σχεδιασμού, η έλλειψη κουλτούρας ουσιαστικής διαβούλευσης, αλλά και η έλλειψη βάσεων δεδομένων και δεικτών για την κατάσταση του περιβάλλοντος θα πρέπει να αντιμετωπισθούν για να μην απαξιώσουν στην πράξη τη διαδικασία της ΣΠΕ».

«Στην προσπάθεια να αντιμετωπίσουμε τις όποιες δυσκολίες στην εφαρμογή της οδηγίας –κατέληξε ο Γ. Αλαβάνος- ιδιαίτερως

Δημόσια Διοίκηση, την ποιότητα στη λειτουργία των επιχειρήσεων, την ποιότητα στην καθημερινή ζωή των πολιτών.

Έτσι στα πλαίσια αυτά έχουμε δώσει ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη του εθνικού συστήματος ποιότητας και στην οργάνωση και αναδιοργάνωση και στην καλύτερη λειτουργία των βασικών δομών του συστήματος αυτού και των φορέων του, όπως είναι ο ΕΛΟΤ, το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης, το Ελληνικό Ίδρυμα Μετεωρολογίας και βεβαίως ο ΕΦΕΤ».

ΑΔΙΑΤΑΡΑΚΤΗ ΚΟΠΗ ΜΠΕΤΟΝ ΝΙΚΗΤΑΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ
 ΠΟΛ. ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
 ✓ χωρίς σκόνη - θόρυβο Σπάρτης 26, Καλλιθέα τηλ.: 2109577707-8, ΠΑΤΡΑ τηλ.: 2610330897 e-mail: info@texniki-prooptiki.gr
 GUNITE - ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ - ΑΝΘΡΑΚΟΝΗΜΑΤΑ - ΡΗΤΙΝΕΣ - ΤΣΙΜΕΝΤΕΝΕΣΕΙΣ web-site: www.texniki-prooptiki.gr
 κιν.: 6932464330

Στη συνέχεια ο Σπ. Παπαδόπουλος ανέφερε ότι «υπάρχει εν εξελίξει ένα πρόγραμμα της τάξεως των 220 εκατ. ευρώ περίπου με το οποίο ανασυγκροτούνται, αναδιοργανώνονται και εκσυγχρονίζονται 32 περίπου βιομηχανικές περιοχές, ενώ δημιουργούνται άλλες 20, κυρίως με τη μορφή βιομηχανικών πάρκων και βιομηχανικών, βιοτεχνικών εγκαταστάσεων που θα διευκολύνουν την ορθολογική οργάνωση των επιχειρήσεων και στην περιφέρεια, αλλά και στις τοπικές κοινωνίες,

σημαντικά προβλήματα στην επιχειρηματική λειτουργία, αλλά και κατ' επέκταση στην περιβαλλοντική λειτουργία».

Καταλήγοντας τόνισε ότι θεωρεί πως «η εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Οδηγίας στη χώρα μας, που ενσωματώνει τις αντίστοιχες διατάξεις και την αντίστοιχη ευρωπαϊκή και διεθνή εμπειρία, αποτελεί ένα καλό παράδειγμα αгаστής συνεργασίας των συναρμόδιων Υπηρεσιών, της Διοίκησης της κοινωνίας και των Μηχανικών βεβαίως και του Επι-

σει προστιθέμενη αξία στον αναπτυξιακό προγραμματισμό.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημάνουμε ότι η αποτελεσματική εφαρμογή της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης συναρτάται με παραμέτρους που έχουν να κάνουν με το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας, με το εύρος και την ποιότητα των διαδικασιών διαβούλευσης, με το επίπεδο ικανότητας της Δημόσιας Διοίκησης της χώρας, με τη γραφειοκρατία, με το συντονισμό των αρμοδιοτήτων και των διαδικασιών, την ουσιαστική ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής λογικής στις διάφορες πολιτικές που σχεδιάζουμε στη χώρα μας.

Ο στόχος της συνάρθρωσης του χωρικού σχεδιασμού και της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης με τον αναπτυξιακό προγραμματισμό αποτελεί το βασικό ζητούμενο, όπως ζητούμενα σήμερα αποτελούν οι προδιαγραφές και η ποιότητα των μελετών που απαιτούνται, οι μηχανισμοί συντονισμού και λήψης απόφασης, η ποιότητα των διαδικασιών, η παρακολούθηση των επιπτώσεων των σχεδίων και των προγραμμάτων, καθώς και οι επανορθωτικές κινήσεις.

Η σημερινή συγκυρία είναι ευνοϊκή αφού το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης 2007-2013

βρίσκεται προ των πυλών και τα επιχειρησιακά προγράμματα καλούνται να λάβουν σοβαρά υπόψη τους την Κοινωνική Οδηγία για την στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση».

Με τον τρόπο αυτό νομίζουμε ότι συμβάλλουμε στην προστασία του περιβάλλοντος, δηλαδή συμβάλλουμε με την οργάνωση της ορθολογικής επιχειρηματικής εγκατάστασης και λειτουργίας.

Ωστόσο, όμως, πάντα είναι σημαντικό και σοβαρό το θέμα της οργανωμένης δράσης στα θέματα αυτά, στο σωστό εναρμονισμό, στη χρυσή τομή που πρέπει να υπάρχει μεταξύ οικονομικής ανάπτυξης και προστασίας του περιβάλλοντος».

Τέλος, ως παράδειγμα ανακολουθίας της πολιτείας ανέφερε τη μη ενεργοποίηση επί 20 χρόνια του άρθρου 24 του νόμου 1650/86, γεγονός που «έχει δημιουργήσει

μελητηρίου, ώστε να έχουμε τα μέγιστα δυνατά αποτελέσματα».

Προστιθέμενη αξία στον αναπτυξιακό προγραμματισμό

«Θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο αναπτυξιακός προγραμματισμός και η στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση –τόνισε στην παρέμβασή του ο βουλευτής της ΝΔ **Αθ. Λέγκας**- αποτελούν δύο εργαλεία συνάρθρωσης, αλληλοσυμπλήρωσης και ενδυνάμωσης του οικονομικού μας συστήματος προς την κατεύθυνση της αειφόρου ανάπτυξης. Σκοπός δηλαδή με άλλα λόγια της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης είναι να προσδώ-

Απαιτείται στελέχωση και εξοπλισμός

«Η οδηγία εισάγει πολλά καινοτόμα στοιχεία για την κάλυψη των οποίων η διοίκηση τόσο η κεντρική, όσο και η Αυτοδιοίκηση θα πρέπει να στελεχωθούν και να εξοπλιστούν επαρκώς -τόνισε η **Χριστίνα Θεοχάρη**, Συντονίστρια της Μόνιμης Επιτροπής Περιβάλλοντος του ΤΕΕ, παρουσιάζοντας την Εισήγηση της Οργανωτικής Επιτροπής.

Η στελέχωση –συνέχισε– αφορά σε εξει-

ΑΔΙΑΤΑΡΑΚΤΗ: ΚΟΠΗ-ΔΙΑΤΡΗΣΗ-ΚΑΘΑΙΡΕΣΗ-ΣΥΝΘΛΙΨΗ-ΣΥΡΜΑΤΟΚΟΠΗ

ΔΕΛΤΑ
ΕΝΟΙΚΙΑΣΤΕΙΣ ΔΟΜΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ
ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΔΑΜΑΝΤΟΦΟΡΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ

ΤΣΙΩΡΑΣ ΣΩΤΗΡΗΣ Β. ΗΠΕΙΡΟΥ 16 Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟ, ΤΗΛ. 210 2851848, FAX: 210 2823202, E-mail: tsioras@galaxy.net.gr
ΕΚΘΕΣΗ: ΑΧΙΛΛΕΩΣ & ΖΑΪΜΗ 4, ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΛ. 210 2853477, FAX: 210 2853478

δικευμένο επιστημονικό προσωπικό, ενώ ο εξοπλισμός αφορά σε εργαλεία λογισμικού ή άλλες υποδομές (Γεωγραφικά Συστήματα πληροφοριών, βάσεις δεδομένων κ.ά.), με τα οποία το στελεχικό δυναμικό που θα ασχοληθεί θα μπορεί να ανταποκριθεί στα όσα η οδηγία απαιτεί για την εφαρμογή της.

Βασικά προσαπαιτούμενα αποτελούν η ετήσια αναφορά για την κατάσταση του περιβάλλοντος, οι περιβαλλοντικοί δείκτες, τα δίκτυα πληροφοριών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

σημεία της Οδηγίας.

Ο **Α. Ουέρκνεχ**, Διευθυντής Βιομηχανικής Χωροθεσίας και Περιβάλλοντος του ΥΠΑΝ, αναφερόμενος στην Οδηγία τόνισε ότι «με την ολιστική αυτή προσέγγιση της εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, αίρεται η σαλαμοποίηση και γίνεται συνθετική εκτίμηση των επιπτώσεων που προκαλούνται από ρυπογόνες πηγές, ενώ επεκτείνεται η εφαρμογή της ΜΠΕ στις πολιτικές σχεδιασμού και προγραμματισμού όλων των δραστηριοτήτων. Με τη νέα αυτή προσέγγιση πι-

γκαίες τομές που πρέπει να γίνουν σε όλα τα επίπεδα της Διοίκησης, για τη σωστή εφαρμογή της οδηγίας στη χώρα μας.

Η **Θ. Νάντσου**, υπεύθυνη της περιβαλλοντικής πολιτικής του WWF Ελλάς, αναφέρθηκε στη ΣΠΕ ως εργαλείο άσκησης περιβαλλοντικής πολιτικής, τονίζοντας, μεταξύ άλλων, την ανάγκη δημιουργίας προϋποθέσεων ουσιαστικής διαβούλευσης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από την οδηγία.

Ο **Σπ. Παπαγρηγορίου** μελετητής, αναφερόμενος στα ζητήματα εφαρμογής της ΣΠΕ

στην Ελλάδα είτε ότι αυτή μπορεί να αποτελέσει εργαλείο για τη βελτίωση του σχεδιασμού σε επίπεδο τεχνικό, διοίκησης και κοινωνίας, με κέρδος για το περιβάλλον, τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ποιότητα ζωής μας. Τέλος, επισήμανε την ανάγκη να υπάρξουν προϋποθέσεις προκειμένου να μην εξελιχθεί η ΣΠΕ σε τυπικό, γραφειοκρατικό «αναγκαίο κακό» που θα λειτουργεί ως πρόφαση περιβαλλοντικής ευαισθησίας με εξαιρετικά αμφίβολο όφελος για το περιβάλλον.

Οι **Κ. Πούλιος** και **Δ.**

Έπας από το ΤΕΕ – Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας, παρουσιάζοντας τα συμπεράσματα μελέτης που εκπόνησε το Περιφερειακό Τμήμα επισήμαναν τις δυσκολίες στην εφαρμογή

της διαβούλευσης, στο πλαίσιο της ΣΠΕ με το ενδιαφερόμενο κοινό, ενδεχόμενες καθυστερήσεις στην ήδη χρονοβόρα διαδικασία των ΓΠΣ – ΣΧΟΟΑΠ, ενώ τόνισαν ότι για την επίτευξη της ΣΠΕ είναι ανάγκη η εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας μιας περιοχής, ο υπολογισμός του οικολογικού αποτυπώματος, η συνεκτίμηση προτάσεων άλλων τομεακών μελετών περιβαλλοντικού σχεδιασμού, καθώς και η ανάπτυξη δεικτών και κριτηρίων σε αρχικό στάδιο σχεδιασμού.

Σημειώνουμε ότι το ΤΕΕ προτίθεται να αξιοποιήσει και με άλλες εκδηλώσεις και παρεμβάσεις τα συμπεράσματα της ημερίδας, η οποία έθεσε επί τάπητος ένα τόσο σημαντικό θέμα για το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη στη χώρα μας.

Τέλος, αξίζει να αναφέρουμε ότι οι εισηγήσεις που ανακοινώθηκαν στην ημερίδα υπάρχουν στην ιστοσελίδα του ΤΕΕ.

Τέλος, κρίνεται αναγκαία η έκδοση επίσημου οδηγού επεξηγηματικού της οδηγίας, προκειμένου να είναι δυνατή η συμμετοχή στη διαδικασία εφαρμογής της οδηγίας όλων όσων προβλέπονται από αυτήν».

Πλούσιος διάλογος

Ο **Α. Νυχάς** εκπροσωπώντας τη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος της ΕΕ αναφέρθηκε εκτενώς στην Οδηγία 2001/42 και τη μέχρι σήμερα ευρωπαϊκή εμπειρία από την εφαρμογή της.

Η Στρατηγική Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων παρέχει σημαντικά οφέλη τόσο για την προστασία του περιβάλλοντος, όσο και για την ενσωμάτωση των αρχών της αειφορίας σε ανώτερα και προγενέστερα στάδια σχεδιασμού από αυτά των έργων και δραστηριοτήτων, τόνισε ο **Επ. Τολέρης**, Διευθυντής ΕΥΠΕ του ΥΠΕΧΩΔΕ, αναλύοντας τα βασικά

στεύω ότι θα ωφεληθεί ιδιαίτερα και η επιχειρηματικότητα και η ανταγωνιστικότητα. Επίσης, το υπουργείο Ανάπτυξης θα μπορέσει να σχεδιάσει την πολιτική του σε πιο στέρεες βάσεις και οι επιχειρήσεις να προχωρήσουν στην πραγματοποίηση των επενδύσεών τους με μεγαλύτερη σιγουριά και μακροχρόνιο προγραμματισμό».

Ο **Κ. Μενουδάκος**, Αντιπρόεδρος του ΣτΕ στο 5ο Τμήμα του Δικαστηρίου, αναφέρθηκε στη νομολογία του ΣτΕ σε σχέση με τις Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, ενώ έκρινε θετικές για τη βιώσιμη ανάπτυξη στη χώρα μας, τις προοπτικές που διανοίγονται με την εφαρμογή της Οδηγίας 2001/42.

Ο **Γ. Παπαδημητρίου**, Συνταγματολόγος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, αναφέρθηκε στη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση και το Σύνταγμα. Επισήμανε τις ανα-